

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pre 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericescă-politică.

Insertiuni

Un șir garmond: odată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr., și de fie care publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește focea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blași.

Anul III.

Blași 24 Iunie 1893.

Numărul 25.

Alegerile din Germania.

În 15 Iunie s'au făcut în imperiul german nouăle alegeri pentru „Reichstag“.

Este știut, că ocazie la aceste alegeri extraordinare a dat disolvarea fostului „Reichstag“, întâmplată în urma respingerii proiectelor militare ale guvernului.

Causa, pentru care fostul „Reichstag“ a respins proiectele militare, era convingerea majorității, că poporul german nu va putea purta greutatea, ce le va impune legea cea nouă.

Împăratul a fost de altă convingere. El voia cu orice preț să-și valideze convingerile sale. A dizolvat deci parlamentul și a apelat la popor, ca să spună însuși poporul, dacă vre noua lege militară ori ba.

Totă lumea aștepta cu încordare să afle rezultatul alegerilor.

Acum alegerile s'au făcut, și s'au făcut între agitații nemaipomenite în Germania. În 213 cercuri alegerile s'au făcut definitiv, în 183 cercuri va fi alegere mai restrinsă.

Din rezultatele de până aci încă nu se poate spune cu siguranță, ce sorțe vor avea proiectele militare în noul parlament. Nu e eschisă posibilitatea formării unei majorități de „cartel“, care să fie aplicată a vota și noua lege. Va decide ziua de 24 Iunie, în care se va face alegerea restrinsă în 183 cercuri.

Ceea ce însă din alegeri se poate deduce ca învățătură, este:

Că împăratul s'a jucat cu focul, când auctoritatea sa monarhică a pus-o în fața democrației, aruncându-o în urna electorală.

Că poporul german este sătul de sarcinile militarismului și că a ajuns la o generală nemulțămire. Dovedit este, că voturile „democraților sociali“ s'au sporit într-o măsură înfricoșată în țara întreagă. Ei până acum au câștigat deja 24 mandate și ajung în 84 cercuri în balotaj. Este deci sigur, că numărul mandatelor li-se va spori cel puțin cu 10. Apoi că ce însămnă pentru Germania și pentru Europa întreagă sporirea democrației, asta nu e necesar a o desvolta la acest loc.

Că cel mai solid principiu și pentru viața politică este principiul creștinesc. Dovadă este, că „centrul“, partidul eminent creștin-catolic, care a intrat în luptă împărțit prin unii dintre fiii săi, așa cât mulți erau îngrijați de sorțea lui, cu toate acestea a eșit învingătoriu preste dușmanii săi interni și externi. Până acum dispune deja de 81 mandate și în 32 cercuri va ajunge în balotaj. În cercurile acestea însă are prospecte sigure pentru vre-o 30 mandate. Va să dăcă în loc de a scăde la număr și la putere, va reuși mai numeros, mai puternic și mai cristalizat, pentru că pe flamura lui e scris: Dumnezeu;

țara și fericirea poporului german.

Nu știm, ce va aduce ziua de 24 Iunie pentru sorțea proiectelor militare.

Poate că va aduce osîndirea formală a militarismului, dar se poate și aceea, ca osîndirea asta să se mai amâne până la un timp.

Ceea ce trebuie însă ca să ne însemnăm bine din morala acestor alegeri și noi, este, că principiul monarhic în Europa nu numai la popoarele latine, precum se credea până acum, ci și la cel german decade repede; că sistemul actual de guvernare din Europa întreagă împreună cu militarismul duce popoarele la perire materială și morală; că poporul german, unul dintre popoarele cele mai civilizate, aprobă din ce în ce tot mai mult, ceea ce a dășit deunăzi bătrânul Gladstone, că adevărat „militarismul“ este blăstemul civilizației; și că mântuirea societății din perire sigură este a se căuta numai în reformele pe baza creștinismului adevărat.

Asta este de o cam dată morala alegerilor germane. Să o întipărim bine în inimile și mințile noastre, ca să ne fie de îndreptari în orientarea noastră politică.

Roma și Rutenii. — Publicului nostru îi este cunoscută purtarea necuviincioasă din Viena a câtorva studenți ruteni față cu Mitropolitul rutenu unit de la Lemberg, când acesta s'a rentors de la Roma. Foile jido-

Feuilleton.

O batistă ruptă.

„Ce mai păreche!“ dăcea domnul Oldenean cătră veduva consilierului de odinioară. Și se uita cu plăcere după nepotul său Octavian, care se preumbla cu dășora Marița. Acesta era unica fată a veduvei. „Și dă, domnă, că împreunarea asta a tinerilor e una dintre dorințele, ce poartă în suflet?“

Pe fața ilustrăi veduve se ivi un suris.

„Nu vre să-mi laudă nici de cum nepotul. Să n'o gândesci acesta! El e un tineru foarte bravu. N'are lipsă de laudă. Și e foarte cuminte și cu inimă bună. Apoi veselia lui vecinică îl face simpatic pentru ori și cine. Fie iertat tatăl său ar avea acum o adevărată bucurie și mângăiere. Da, da, și dășora Marița încă e așa ca un măr-găritariu și cu vremea se va face chiar așa ca mamă-sa. Nepotul meu însă, domnă, nu se lasă să fie condus decât de vederile și de principiile sale. Așa de pildă el pe lângă totu rangul său cere, ca nevasta, ce-și va lua, mai întâi de toate să fie o bună gospodină. Și să mă crești, că nici nu greșesc,

dacă o caută acesta. Uită numai! Dacă vre, ca moșiora lui să-i fie în rind și să sporască, trebuie nesmintit ca și nevastă-sa să se pricépa la economie. Dacă nu, nu merge tréba.“

După acestea tăcu. Gândia, că alusiunile lui fine au fost de bună samă pricépute. Mai zimbă și se uita cu șiretenie la mama fetei în ochi.

Elu resona cam așa: Marița are nise parale, cu cari Octavian ar putea numai decât să cumpere pădurea, ce era mai lipită de moșia lui. Apoi fata nu-i urită și se pare și deșteptă, numai gospodăria ceea! Dar în sfârșit, o Dămine, dășta nu e așa mare lucru. Se va deprinde ea în scurtă vreme! Astfelu mamă-sa scie acum, de ce să se țină.

Și într'adevăr, pe Marița n'o mai vedea acum nimeni fără șorță albă înainte. Nici n'o mai găsia nimeni într'altu locu, decât în bucătărie, unde ferbea ea singură și da să guste totdeauna și uncheșului Oldenean. Ba s'a și fotografat așa cu șorța de bucătărie și cu un blid în mână.

Er dintre acestea fotografiile mama a dat-o pe cea dintâi domnului Oldenean, er cu un exemplar a învrednicit-o pe ve-

rișora Margareta. Toți erau foarte încântați de ideea acesta, numai verișora n'a voit să o primască dăcându, că samănă cu cenușotca unui pictor vechiu, carea din dragoste pentru un tineru și frumos îi curăția cismele, numai și numai să o iea.

Verișora Margareta era „o nesuferită emancipată“, după cum îi dăcea uncheșul Oldenean. Era așa ca o excepțiune a sexului său, înaintea căreia abia cuteza să-și deschidă gura, ca nu cumva să greșesc, ce dăci. Tatăl Mariței a fost un jurist mediu, dar și-a făcut carieră foarte curând, după cum de multe ori se întâmplă în viață. Anume a luat în căsătorie pe fata unui oficial înalt. Acesta avea o fată foarte urită, dar foarte bogată. Și apoi și-a câștigat și merite frumoșe. A compus, dacă nu mă înșel, un statut, după care salariile oficialilor mai mici au fost reduse și la mai puțin. Și în urma acestui merit și-a primit atributul de consilier alicu și nobil de mai știu eu de ce? Mi-a eșit din minte atributul nobilitar. Fratele lui mai tineru, tatăl Margaretei dimpotrivă s'a dedicat studiilor teologice și își pasce și astăzi turma sa sufletescă în liniște și în dragoste. Margareta i-a fost cel mai mare

vesci din Viena numai decât au umplut lumea cu tot felul de minciuni despre planurile Romei față cu Rutenii uniți. „Gazeta” noastră, carea devine nervoasă, de câte ori aude de Roma, s'a grăbit să reproducă numai decât minciunile jidovesce, fără să cugete, că a trecut timpul, ca să mai poată scrie câte și mai câte neadevăruri despre lucrurile bisericești, fără să o aducă nimeni la ordine.

Totă larma cu „latinisarea” bisericești unite rutene este o scornitură din cele mai mari. Relațiunea între ritul grecesc și latin de pretutindeni este regulată până în detaliu prin constituțiunile „*Etsi pastoralis*” și „*Allatae sunt*” ale Papei Benedict XIV. Principiul fundamental al constituțiilor acestora este, ca amândouă riturile să se conserve în totă întregimea lor. Nici unui episcop ori preot nu-i este ȳertat să se amesteca în afacerile celuilalt rit. Credincioșilor unui rit nu le este ȳertat să primi nici un sacrament delă ministrii celuilalt rit, afară de cazul necesității extreme, ca p. e. în ora morții. Nici unui preot nu-i este ȳertat să celebre sfinta liturgie decât după ritul său. Sărbătorile și posturile are să le țină fiesce care după ritul său. Trecerea delă un rit la altul este oprită, și nu se poate întâmpla decât cu concesiune delă Papa. Constituțiunile acestea două mai cuprind pe lângă aceea și unele dispoziții speciale pentru Grecii din Italia. Dacă însă câțiva Rusomani vor să fie fanatisați tinerimea rutenă cu neadevăruri ca ale dlui Nic. Densușanu, atunci nu e mirare, că unii mai simpli și ușor-credători s'au lăsat să fie răpiți la fapte necugetate.

Pe lângă spaîma cu „latinisarea” a mai venit și spaîma cu „ȳesuiții”, „cărora Roma ar voi să le dea seminarele rutenesce”. Nici un cuvânt nu este adevărat din totă larma cu ȳesuiții. Totă lucrul se reduce la aceea, că mănăstirile altcum avute ale Rutenilor au decădut de tot tare. Averele se administra rău și se dilapida. Călugării erau ȳomenii cei mai imorali. Numărul lor scădu, câtă era temere, că în câțiva ani mănăstirile vor rămâne goale. Atunci episco-

patul rutenă laolaltă cu egumenii mănăstirilor au chemat câțiva călugări apusenii bine disciplinați, ca să le ajute la restaurarea mănăstirilor. Călugării aceștia le-au ajutat, câtă de atunci mănăstirile rutenesce erau începută a înflori, și călugării ajutatori preste scurtă timp se vor întorce și la ale lor. De introducerea celibatului la Rutenii nici vorbă n'a fost în Roma, și nimeni nu cugetă la aceea. Pe peregrinii ruteni Sfântia Sa Papa i-a primită cu bunăvoința arătată față cu toate popoarele. Pe preoții i-a îndemnat la pace și bunăînțelegere și la conservarea ritului grecesc.

Altcum demonstrațiunea fu inscenată de acei Ruteni, cari graviteză spre Rusia schismatică, și pe cari nu-i dore multă de biserică rutenescă, ci mai multă de marea Rusie, carea nu vede cu ochi buni apropierea Rutenilor de Roma.

Răspunsul „Telegrafului Roman”. — La articolul „Dragoste frățească” din numărul 23 al foii noastre „Telegraful Roman” grăbesce a răspunde în numărul său 59 din 15 a. c. cu inscripția: „Pentru linișțirea fraților delă „Unirea”.

Se știe să ne linișțescă pe noi. După ce nouă ne compete ultimul cuvânt — de cumva acesta va fi ultimul în chestiune — o spunem, că ceea ce ne neliniștesce pe noi, nu este părerea, ce o nutresc frații delă „Telegraful Roman” despre arhierii români uniți. Părerea acăsta ori și a „Unirii” despre arhierii români neuniți nu schimbă situațiunea noastră politică și nici nu poate să producă nelinișțire întemeiată la noi ori la „Telegraful Roman”. Altul a fost motivul supărării noastre. Amă voit să ȳicem și amă și ȳis'o și o ȳicem și acuma din nou, că espectorii ca și acelea, cari le face „Telegraful Roman” în numărul său 54, nici decum nu sunt de așa, câtă să promoveze o înțelegere spre abaterea și paralisarea pericolului, ce amenință școlile populare ale uniților și neuniților de o potrivă.

Acum ne răspunde dar „Telegraful”. În răspunsul acesta se cuprinde o ghici-

tură, carea noi nici decum nu amă putut-o deslega. ȳată-o:

„ȳiarul „Unirea” se face a vedea în celea scrise de noi o „lovitură” „improscare” a arhierilor români gr. catolici. Noi n'amă învinuți pe nimeni, numai amă constatat faptul, și nouă ne face impresiunea, că frații delă „Unirea” făcându-se, că sunt supărați pe noi, cele ȳise de noi în general pentru toate confesiunile le reproduc în special cu aplicare tocmai la arhierii greco-catolici și astfel cele scrise de noi și publicate cu fapte în general, le mai reproduc odată cu aplicare la arhierii gr. catolici. — Pentru asemenea fine subtilități nu ar trebui să avemă causă de supărare.”

Asta e ghicitura. Pentru ce nu scriu frații delă „Telegraful Roman” așa, câtă să nu provoce „subtilitățile fine” ale noastre? Cetească și încă odată cuvintele, și se vor convinge, că acea „subtilitate fină” a noastră a fost o urmare logică, ce o amă făcută cu dreptă din cuvintele acelea. Pentru ce umblă domniile lor și acum să scape de răspuns? Pentru ce nu spună oblu și limpede macără acum în răspunsul lor, că ȳinși în constatarea aceea generală, ce amă făcut-o în nrul 54, n'au avut intențiunea de a cuprinde și pe arhierii nostri? Nu le fie temă a o face. ȳată noi nu ne-amă temut să spună adevărul și a dechiera, că nutrimă încredere în toți arhierii români, deși s'au dată casuri, când în casa magnaților numai arhierii uniți au apărată interese, cari erau comune bisericești unite și celei neunite. Ori dora se temă, că făcându-o vor să spună un neadevăr? Atunci ce ne mai vorbesc despre „subtilități fine”?

La celelalte din răspunsul „Telegrafului” acum nu reflectăm, ca să nu mai lungim vorba. Închiamă deci dându fraților delă „Telegraful” sfatul, ca de altă dată să nu le fie inima pe limbă, că numai vor provoca ȳată „subtilitățile” noastre.

copil și încă cu patrușpece ani a fost silită să ȳea asupra-și sarcina de a conduce o casă modestă și a îngriji de o mamă bolnavă. Tată-so îi dădu instrucție din toate obiectele prescise. Planul lui era, să o califice, ca la vremea sa să ocupe un post de învățătoare la un oraș. Și când fetița lui a doua Florica putea deja să înlocuască în familie pe harnica Margareta, s'a realizat planul acela. Margareta a trecut cu multă succesă esamenul și a ocupat o stațiune bună la o școală de fete.

Ea era foarte iubită nu numai de colegii și colegele sale, ci mai cu samă de eleve. Ele îi aduceau drept prinos al ȳubirii lor buchete de flori, lucruri făcute de mâna lor, danteluțe și feluri de feluri de atențiuni delicate.

La casa mătusei consiliere încă era foarte bine primită. Poate și din interes, căci da Mariței instrucție din literatură. Apoi Margareta era modestă, și nu-i putea ȳice decât frumoză. Prin urmare nu i-ar fi putut găsi nici un cusur acestea două finte cam îngânfate.

Așa se întâmplă, de petrecea la mătuse-sa de multe ori până după amiază. De vorbită vorbea puțin, aproape numai când era întrebată. Câte odată făcea împreună cu mătuse-sa, cu unchiușul Oldeneanu, cu Marița și cu Octavianu câte o excursie afară la țară, mai cu samă când i-se spunea, că mergă la o pădure sau urcă un del, ce

are vre-o însemnătate ori oferia un aspect frumos.

Când era însă în natura liberă, s'o fi vădit pe Margareta! Era un adevărat mărgăritariu. Vorbia, rida și îi înveselia pe toți. Trăsăturile ei altfel serioase aci deveniau dragăle de tot, și întreaga ei ființă se umplea de o bucurie copilărească, ce-i șede așa de bine. O natură, ce se inspiră sincer de frumozetele naturei. Octavianu se părea că cercă tot posibilul, ca să fie de-a lătura ei, și vorbeau împreună despre frumozetele naturei așa de vechi câtă lumea și totuși vecinică nouă. La vorbele ei păduri și văi și câmpii se făceau parcă și mai frumoșe și mai încântătoare, căci ea scia spune despre totă florea și despre totă frunza cea așa de atrăgătoare, așa de nu știu cum — fără să bagă de samă, ea îi făcea un studiu întreg și-l îmbrăca în frase dulci ca bonbonele. Vedeai în ea o armonie perfectă a gândului serios cu veselia unui suflet plin de viață și de tinerete. „Numai de n'ar fi emancipată,” își ȳicea Octavianu, căci el nu-i cunoscea împrejurările. Ce poate să pricpă o învățătoare din gospodăria casei ori din economie? Marița era cel puțin „bine crescută”, căci după cum spunea mamă-sa, ea scia să lucre ori și ce.

Societatea noastră tocmai acum s'a rentorsă dintr-o veselă alergare în liber și odihnia în verandă la dăma consilieră.

Erau toți aci afară de bătrănu baron,

pe care de astă dată îi reținea acasă podagra; el era plin de părere de rău, că nu poate lua parte și el în obicinuata societate.

Dăma consilieră se feria de aerul cel rece de sară și s'a retras în odaia de alătura. Er cei trei tineri s'au grupat la o masă de teă aranjată foarte elegantă de Marița. Toți trei erau deschiliniți de veselie. Marița făcea pe mama cu multă îngâmfare. Margareta cerca să începă o dantelă după o foie de modă, ce i-a adus-o mai înainte Marița. Se servia teă. Marița când ȳintise că se ceă teă lui Octavianu, nu știu cum mișcă, căci a vărsat din ea pe rochia Margaretei. Era o rochie simplă de batistă. Octavianu își scose numai decât batista din busunariu, ca să facă neobservabilă acăsta greșală. Dar vai, ce rușine! batista lui era ruptă.

O roșetă fină îi acoperi fața. Marița rida cu ironie. Margareta însă i-o luă și ȳise glumind: „Las că din recunoștință pentru că ai fost așa de bună, ț-o repară eu.”

Și în câteva momente i-o cârpi cu acul, ca și când ar fi țesut-o. Ai fi gândit, că dintru început a fost țesută așa.

„D-ta scii cârpi?” întrebă Octavianu mirându-se, de nu se mai putea opri și stăpâni.

„Veți bine,” răspunde Marița cu răutate, „ea scie dor și ferbe: zamă de cartofi și fasole uscată.”

Revistă bisericească.

Din Patrie.

Noul nuntiu apostolic delat Viena Msgr. Antonio Agliardi a sosit în săptămâna trecută la postul său. Atât nuntiuul cât și auditoarele Locatelli și secretariul Montagnini, cari încă numai de curând sunt dispuși la nunțiatura din Viena, au fost primiți în audiență de către Măgestatea Sa, cu care ocaziune nuntiuul și-a prezentat scrisorile de acreditare.

În 15 a. c. s'a predat episcopului Schlauch cu mare solemnitate zuchetului cardinaliștii prin ablegatul papal contele Canale. Cardinalul Schlauch a mulțămît Sfinției Sale Pontificelui, Măgestății Sale Regelui, precum și regimului ungar pentru deosebita onoare, ce i-s'a făcut prin înălțarea la demnitatea de cardinal. În 20 Măgestatea Sa a dat cardinalului Schlauch baretul cardinaliștii în Viena.

„Poll. Corr.“ din Viena este informată, că nuntiuul Agliardi ar fi primit delat Roma instrucțiunea, ca în chestiunile politice-bisericești din Ungaria să arete cea mai mare prevenire. Curia nu dorește luptă în această chestiune, ci este aplicată a face toate concesionile, ce se pot uni cu principiile nemutabile ale bisericești.

Roma.

Sfinția Sa Leon XIII în consistoriul public ținut în 15 a. c. a dat capuțiuul cardinaliștii cardinalilor Angelo Di Pietro, Ben. F. Sanziy, Vil. Meignan, Ben. Thomas, Aloisii Galimberti, Cl. Vaszary, cari au fost creați cardinali în 16 Ian. a. c., mai departe cardinalilor Iosif Graniello și Iosif Sarto, creați în consistoriul secret din 12 a. c.

Noii cardinali la 9 1/2 ore a. m. s'au adunat în capela Sixtină și au depus jurământul prescris. Apoi ve-

nind în capela pontificele adus pe sedia gestatoria și ocupând loc pe tron, noii cardinali au venit înaintea tronului sărutându piciorul și mâna Sfinției Sale, care i-a îmbrățișat și le-a predat capuțiuul cardinaliștii. După consistoriul public a urmat consistoriul secret, în care s'a întâmplat ceremonia închiderii gurei noilor cardinali și au fost preconizați mai mulți episcopi.

La alegerile comunale suplimentare întâmplate Duminecă în Roma din 17 mandate 11 le-au obținut catolicii, era liberalii francmasoni pe lângă toate sforțările nu au putut reuși din 17 candidați decât numai cu 6. Alegerile de Duminecă arată, că poporul din Roma ține la biserica sa.

Revistă politică.

Delegațiunile.

Deși desbaterile din delegațiunile se reduc mai mult la nescari formalități și la votarea budgetului, căci totu se primesce, ce propun ministrii comuni, totuși une-ori esu la ivelă în decursul desbaterilor momente interesante.

În ședința delegațiunii ungare delat 13 a. c. delegatul Ugron își exprimă părerea de rău, că în România, a cărei esistență este amenințată de panslavism, și care nu aparține nici gintel slave nici celei germane, nisuințele Austro-Ungariei nu găsesc nici cea mai mică simpatie. Contele Keglevich reflectând la cuvintele lui Ugron a dîs, că vina lipsei de simpatie la poporele din sud și din răsărit nu este a se căuta în conducerea politicei esterne, ci în purtarea șovinistă, ce se observă acasă în momintele cele mai neoportune și la locul cel mai nepotrivit. Mare minune, Ugron și Beksics se arată amici Românilor, dar numai în delegațiunile.

Se tânguesce Ugron, că pe la consulate nu este respectată limba magiară,

era Horánszky, că la academia de marină limba magiară este tractată ca lucru secundariu.

În ședința delat 16 a. c. Beksics vorbind despre fortificarea pasurilor din Ardél dice, că în casu de conflict cu Rusia România mai curând s'ar alătura la monarchia noastră, dacă va fi sigură, că în Ardél se află o linie de apărare tare. În legătură cu acesta propune înființarea unei școle militare inferioare în Sécuime.

Delegații ungarî poftesc înființarea unei academii militare în Ungaria, membrii din opoziție a delegațiunii poftesc, ca în înființând academia limba de propunere să fie cea magiară; ministrul însă nu este nici de cum aplicat a le implini pofta.

Delegatul Széll Kálmán a făcut o interpelare ministrului comun de războiu din cauză că comanda militară supremă din Budapesta corăspunde în limba germană cu magistratul capitalei. Colonelul Nyiry în numele ministrului, care nu scie unguresce, a răspuns, că comanda militară din Budapesta în sensul ordinațiunilor esistente este obligată a răspunde unguresce la scrisorile unguresci.

Din casurile enumerate vedem, că Magiarii și în delegațiunile ca și în totu locul cercă a-și valida limba lor. Și ei totuși consideră de nepatrioți pe Români, cându își apără limba atacată de șovinismul liberalismului magiar.

În delegațiunea austriacă cursul liniștit al desbaterilor l'au conturbat delegații Cehilor tineri, cari s'au tânguit, că poporațiunea slavă și mai ales cea cehă nu e considerată nici pe unu teren după merit. Ei ar preferi întreite alianțe bunele raporturi cu Rusia.

În 20 a. c. s'au închis delegațiunile, după ce au votat încredere ministrilor comuni de esterne, de războiu și cel de finanțe.

„Da,“ dîse la acestea Margareta liniștită, „cunoscintele mele puține în arta bucătăriei îmi sunt foarte de lipsă, de pildă cându propun elevelor menajul.“

Margareta observă, că Marița a devenit foarte nervoasă, pôte că din pricina alergatului prea multu prin liber și a ostenelei. De aceea nici n'a mai rămas, ci își luă pălăria și umbrela, ca să plece. Octavianu o invită în trăsura lor, cu care a mai petrecut o destule ori până acasă. Margareta însă astă dată ar fi voit foarte bucuroasă să mulțămescă de invitare și să n'o primescă. De ce ore? Parcă nici ea nu scia, de ce.

În sfârșit ce să facă. A plecat. În trăsura mai vorbiră una alta, până Octavianu îi puse următoarea întrebare:

„Dșoră Margareta, să-mi spu, din ce cauză te-ai emancipat?“

„Pentru pânea de toate dîlele,“ fu răspunsul simplu și scurt.

„Să mă ierți, că te întreb și mai mult. Sunt părinții dtale săraci? Și ore emanciparea dtale a fost numai mijloc și nu scopul principal?“ mai dîse Octavianu.

„De sigur, că numai mijloc.“ Și Margareta povesti istoria simplă a vieții sale.

„Și ore te-ai puté hotărî, să-ți părăsesci cariera, cându un bărbat cinstit și cu poziție bună te-ar ruga, să-ți fi soție? — Și cându acela aș fi chiar eu?“

Vocea lui suna așa de môle, așa de sinceră. Margareta înroși ca purpura și nu

putea dice nici o vorbă. Elu o mai întrebă odată cu multă gingășie, și atunci ea își luă inima în dinți și îi răspuse:

„Dar domnule, scii că eu abia te cunosc. Lasă-mă mai întâi să mă hotărăsc în tăcere și apoi să-ți răspund.“

„Etă dar, dragă dșoră, eu te las, ca să te gîndesci la acesta vreme de două luni și să mă cunosc. Dar atunci, dacă te voi întreba, să-mi răspunđ deschis și din inimă!“

După două luni la casa tatălui Margaretei se frigea, se cocea, se aranja, căci nunta Margaretei avea să fie o nuntă mare. Două odăi le aranja chiar Margareta, una pentru unchișul Oldeneanu și cea mai mare pentru mătușe-sa și pentru Marița. Voia, ca oșpeții iubiți să fie câtă numai se pôte de bine așeđați.

Cându chiar așeđa în odăea destinată pentru unchișul unu buchetu de flori, ce l'a legat împreună cu Octavianu, se auzi zurăitura unei trăsuri, ce se opri în câteva clipe la pörta lor.

Era unchișul Oldeneanu, care iubia acum din totă inima pe emancipata Margareta, „care era ca o esceptiune a sexului său, înaintea căreia nu cuteza să vorbesci, ca nu cumva să greșesci, ce dicit“. Ea acum nu-i mai era nesuferită. Dimpotrivă îi era foarte simpatică, și după cum dîcea totu mereu, nici n'ar puté fi omu, care s'o cunoscă și să n'o iubescă.

„Dumneđu vă binecuvinte, copii mei!“

le dîse prindându-le la amfdoi mânil deodată.

„Döma consilieră și dșora vă mulțămesc de invitare, dar nu pot veni, căci döma suferă de ieri de migrenă.“ Unchișul și-retu le dîse acestea cu o voce, ce da să înțelgă și mai mult de câtu dîse. De cătră sară merșeră amfdoi și el și bätărul preotü, ca să cerceteze biserica și șola. Octavianu și Margareta ședeau pe dunga patului și vorbeau cu mama cea bolnavă, ce părea că-i este mai bine ascultându vorbele lor tinere și fericite. Florica umbra în sus și în jos isprăvind totulu, fără s'o mai lase și pe Margareta să facă ceva.

„Dar spuneți-mi, cum ați ajuns voi unul la altul? Prin cine?“ întrebă deodată mama.

„Printr'o batistă ruptă,“ răspuse cu de grabă Octavianu. **Elena S.**

Hazuri literare.

În Iași apare o „Revistă critică literară“ sub direcțiunea dlui Ar. Densușanu, fratele dlui Nic. Densușanu. Revista până acum a trăit 5 luni, și cu chiă cu vai pôte că va mai trăi încă 5.

Nici acrobații japoneși nu fac salturi mortali și nu pășesc cu producțiunile gimnastice așa cutezate ca föea acesta cu teoriile istorice. Etă vre-o două: În numerii cei dintăi dlui A. Densușanu s'a apucat să probeze, că, — ascultați Români din patru unghiuri

Anglia.

În ședința din 16 a. c. a camerei i-s'a oferit lui Gladstone ocaziune, de a se exprima asupra militarismului, ce apasă ați toate statele. Aname deputatul Cremer a făcut următoarea propunere: „Camera cu satisfacțiune a aflat, că congresul american a autorizat pe președintele său, să recerce din când în când pe celelalte guverne a-și supune diferențele sale unui arbitraj. Camera sperază, că guvernul engles va fi totdeauna gata a da concursul său la acesta.”

În desbaterea asupra acestei propunerii primul ministru Gladstone a declarat, că Anglia a cercat, să ajungă la crearea unui consiliu central al marilor puteri sperând, că în acest consiliu rivalitățile de interese particulare se vor neutraliza. Anglia va face tot posibilul spre a recomanda arbitrajul. Despre militarismul dăce, că este ună blăstemă înfricoșată pentru civilizațiune. Este o problemă nedeslegată, că ore militarismul împedecă sau favorizează războiul. Sperază, că Anglia va închia în curând un tractat de arbitraj cu Statele-Unite. În Europa dificultățile arbitrajului sunt a se căuta în raporturile complicate dintre singuraticile state.

Sêrbia.

În discursul de tron, prin care s'a deschis la 15 a. c. scupcina, este bătătoriu la ochi tonul aspru, prin care se condamnă actele regentei din timpul din urmă, și constatarea simpatiei, cu care au întimpinat toate puterile europene suirea pe tron a tinărului rege. Asemenea se constată, că declararea regelui de maioră a produs o bucurie mare în țara înțregă, se dăce, că Sêrbia are să fie și pentru viitoriu un element de ordine în Orient, și se promit îmbunătățiri pe toate terenele.

În maioritatea parlamentară radicală

se vede, că au apucat de-asupra elementele mai moderate. Acestei împrejurări este a se aserie, că Dokici, care după ce a primit jurământul regelui, și-a dat dimisiunea, a fost încredințat cu compunerea noului cabinet. Toți membrii fostului cabinet au rămas și în cel nou afară de ministrul de război Franasovici, care a fost înlocuit prin generalul Sava Gruici.

Corespondințe.

Blăși, în 18 Iuni n. 1893.

Onorată Redacțiune!

Am tot așteptat, ca să mai cetesc câte o dare de samă de a lui „Argus” prin „Unirea” despre evenimentele, ce în timpul din urmă și-au urmat la noi. Ar fi fost material din abundență. Încă nu putea dăce lumea, că „Blășiul dorme”. Dar se vede, că „Argus” s'a spăriat de „Aminu”.

Trăba lor. Eu ne mai vrându a sta în așteptare, voi să raportez pe scurt despre unele întâmplări ale șilelor din urmă, cari cred că merită a fi cunoscute și de cei ce nu sunt în Blăși.

În 11 Iuni, Duminecă, meserieșii din Blăși ne-au pricinuit o sară plăcută. Ei ne-au înveselit cu o rară plăcere: cu o producție teatrală. Considerându atât scopul, pentru care s'a aranjat producția, cât și piesa aleasă spre reprezentare, trebuie să dau expresiunea mulțămirii mele celei mai desvârșite. Piesa „Pentru ochii lumii” sau „Cum se îmbătă lumea cu apă rece” urmăresce un scop moralizatoriu. Deci bine a fost aleasă. Doresc, să fie tot asemenea pretutindenea, unde se fac reprezentații de diletanți. Apoi scopul, pentru care s'a dat reprezentația — „Colecția Crucierului” și „Înființarea unei reuniuni române de meserieși în Blăși” — asemenea este vrednică de totă lauda. Esecutarea piesei asemenea merită recunoștința noastră. Toți diletanții s'au nisuit a implini bine așteptările și le-au și implinit. Laudă lor și laudă zelosului lor

instructor, domnului Augustin Coltoru. Éta numele diletanților: Dòmnele: Iuliana Barna, Elena Moldovanu, Dșorele: Elena Olteanu, Elena Iclođanu sen., Elena Iclođanu jun., și Domni: Aureliu Maniș, Emiliu Olteanu, Victoru Preda, Augustinu Gruia jun., Vas. Barna sen., Nicolau Gruia, Simeonu Moldovanu. — Regretăm un singur incident. Aname ne pare rău, că după reprezentație a urmat dansu, deși cei ce au înscenat dansul, bine sciau, că ne aflăm în postu, și că chiar în Blăși nu era convenabilă a călca timpul sfințit. Să nu fie observarea acesta spre supărarea nimenui. Cred, că scriind pentru „Unirea” sunt dator a o face. — Resultatul material al producțiunii a fost mulțămitoriu. S'a realizat un câștig curat de preste 50 fl., care sumă s'a împărțit în două părți egale pentru cele două scopuri indicate.

Un alt eveniment însemnat pentru noi Blășeni a fost examenul din lucrul de mână și din economia casnică, ce l'au dat elevele școlii de fete din Blăși și în special elevele internatului Vanceanu de fete ați Duminecă în 18 Iuni. Examenul acesta escita și atrăgea atențiunea tuturor. Doriăm cu toți să vedem succesele prime ale internatului de fete, rămas orfan încă în lăgan.

Ceea ce vedem, ne înveseli pe toți. O spațioasă sală din etajul internatului era plină de obiecte lucrate de elevele internatului și ale școlii de fete. Și între obiecte am remarcat unele de o rară frumșetă. Din etaj te scoboria în parterre, unde într'o încăpăre era un războiu, la care își arătau fetele desteritatea lor, pe când în apropierea războiului torceau alte fete. Dela războiu publicul se îndreptă spre grădină, unde erau de vedut straturile cultivate tot de elevele internatului. Din grădină calea ducea în parc, unde pe mai multe mese erau espuse bucatele deosebite pregătite de elevele internatului.

Scurt, ceea ce vedu, era o mică espoziție de toate lucrurile ținătoare de economia casnică. Și impresiunea, cu care m'am depărtat, a fost, că Mitropolitul Vancea și-a terminat viața sa glorioasă cu cea mai glorioasă faptă din toate, cu întemeierea internatului de fete. Acest internat este o comoră neprețuită pentru poporul nostru. Binefacerile lui vor fi binecuvintate de numeroase generații.

Pe timpul, până când publicul mare asista la examenul dela internatul de fete, studenții gimnasiului nostru împreună cu profesorii lor, în cercu intim și privat, asistau la împărțirea premiilor literare, ce s'au conferit de societatea de lectură a studenților din clasele superioare pentru cele mai bune operate. Premiile le-au dobândit studenții Iulian Nistor VIII, Iustin Pop VII și Iosif Scheopol VII, toți trei elevi ai Seminarului Vanceanu. Operatele premiate au fost crite și viu aplaudate. Ședința a fost preșdată de dl profesor Aron Deacu, care a funcționat ca conducător al societății de lectură.

Pe lângă cetirea operatelor premiate s'a făcut și un raport despre starea materială a societății și s'au declamat unele poezii. La acest loc erăși mă aflu silit a observa cu părere de rău, că declamarea poeziei lui Eminescu „Luceafărul” a fost cu totul nepotrivită. Abstragându cu totul

— că colindele noastre își au originea în cărțile vedice ale Indilor.¹⁾ În numărul din Mai 1893 totu acela și se apucă să probeze, că „terfarii” sunt de origine etruscică, fiind că pe o inscripțiune etruscică se dăce: „aasai purasai saahum tefurum altrei puterepid akenei sakahiter.” Nu înzadar a lăsat Dumneđu erudițiunea în lume. Măne-pomăne ne vom trezi, că D. D. Densușanu ne voru proba, că călușerii sunt de origine de pe țermurii Brahmaputrei, cele 8 glasuri sunt de origine din China sau din Sumatra, și că cuvintul mănzu vine dela verbul latin maneo, mansi, mansum, fiind că mănzul rămăne după apă; căci dăce un bărbat mare, că nu este absurditate, pe care grandomania vre-unui filolog sau filosof să nu cerce să o probeze.

Totu în numărul din Mai pune dl N. Densușanu pe un domnu „istoric” până acum necunoscut, cu numele Calomfirescu, să-i recenzeze „cercetările” sale asupra bisericei unite. După ce noul „istoric” Calomfirescu se închină mai întâi „eruditului istoric” N. Densușanu, despre „alianța Românilor uniți se exprimă astfel: „Asupra cuprinsului și înțelesului acestei alianțe a planat un adănc și misterios întunecă. . . . dl Nic. Densușanu este cel dintăi, care după aproape 200 ani avu fericirea să potă în fine sfășia vîlul.” Ceea ce pe romănesce va să dăce: Romăni uniți timp de 200 ani

n'au știut ce sunt ei, și pôte ar fi perit toți, fără să scie că ce sunt, dacă nu se născă nici când dl Densușanu. În un sinod se vorbia să se ridice o statuă Mitropolitului Atasiu în piața Blășului. S'a gătat însă cu idea. Statua se cuvine acum dlui N. Densușanu.

Totu în numărul acela se mai cetesc și următoarele: „Acum se înțelege și mai bine, pentru ce nenorocitul Mitropolit Vancea a persecutat pe toate căile pe aceia, pe cari îi scia, că sunt contra catolicismului.” Noi nu scim absolutu nimic de o atare persecuțiune, de nu cumva dl Nic. Densușanu pentru persecuțiunile „nenorocitului Mitropolit Vancea” nu s'a putut hrăni în Ardél, deși era avocat, și a trebuit să mērgă în Romănia, și acolo să se hrănescă ca „istoric”.

Totu acolo se mai cetesc și hazul următoriu: „Totu prin mijlocirea acestui Mitropolit ne-am pomenit într'o bună dimineață cu misionariul român pentru catolicism (Părintele Radu), după ce nu putuse să escamoteze o biserică catolică romănescă în Brașov.” De bună samă în cărțile vedice din India stă undeva scris, că Părintele Radu a umblat „să escamoteze o biserică catolică romănescă în Brașov”, căci pe la noi despre așa ceva nu se află nici o urmă.

„Revista critică literară” pe cum se vede, își merită numele, căci critecele îi sunt foarte fundate, și e minunată de bine informată.

¹⁾ Le voru fi adus țiganii. Culeg.

dela împrejurarea, că poesia acésta nu întrunescie nici decât condițiunile estetice, și că este peste măsură lungă, ea e și o poesie *nemorală și scandalosă*, care nici când n'ar fi iertată a se auzi de pe buzele tinerimii.

Etă Onorată Redacțiune, celea ce le-am aflat cu cale a le raporta pentru cetitorii prețuitei foi „Unirea“, lăsându-Ve în voe a publica dintr'însele ce veți afla a fi potrivit.

Raportorul.

București, 2 Iunie 1893.

Din sesiunea de toamnă a Stului Sinod: P. S. S. *Episcopul Dunării de jos*: „Dacă nu ai fost aci în sesiunea trecută, cum vorbești?“ — *Episcopul Râmnicului*: „Rog să fiu lăsat să vorbesc cum mă pricep.“ — *Ep. Dunării de jos*: „Acum ne dovedesci, că nici n'ai cetit desbaterile Stului Sinod, și dacă nu le-ai cetit, pentru ce vorbești?“ — Cestiunea la care se referesce acest incident, era afacerea bisericeii din Constanța, care împreună cu casul d-lui Simeon Popescu a format obiectul principal al desbaterilor întregii sesiuni. În deosebire apoi se tracta despre comisiunea numită de ministrul cultelor pentru examinarea picturilor din acea biserică. *Episcopul Dunării-de-jos* ar fi dorit, ca în acea comisiune să fi fost numit și un pictor. *Ep. Râmnicului* din contră susține, că numirea membrilor comisiunii în persoanele d-lor Odobescu, Tocilescu și Esarcă este cea mai nimerită, după ce toți trei sunt oameni cunoscători în ale archeologiei. „Ună archeologă cunoște toate școlile frumoșelor măestrii dela începutul și până în prezentul lor.“ — *Mitropolitul Primat*: „P. S. Văstră criticați calitățile membrilor comisiunii, nu sunteți chemați aci să faceți acésta.“ — *Ală Râmnicului*: „Nu facă critică, constată calitățile membrilor comisiunii contestate.“ — *Mitropolitul Primat*: „Ce faceți alta decât acésta? Rotiți-vă asupra adresei d-lui Ministru.“ — *Ală Râmnicului*: „Așa vorbesc și arăt, că ună archeologă...“ — *Mitrop. Primat*: „Rog să nu vorbiți asupra calităților membrilor comisiunii.“ — *Ală Râmnicului*: „Ei bine! Voi vorbi ore după placul P. S. Episcopă...“ — *Mitropolitul Primat*: „Nu sunt pus aci, ca să-mi placă sau să-mi displacă, nu aveți cuvântul de a critica pe membrii comisiunii.“ — *Ală Râmnicului*: „Nu-i voi cita mai mult pe membrii comisiunii. Să-mi dați voe însă, ca să vorbesc în mod generic. Am ști, că în asemenea materii face mai mult ună archeologă...“ — *Mitrop. Primat*: „Nu vorbiți de archeologie, vorbiți de rezultatul adresei primite, ca să mergă membrii Stului Sinod sau nu, acésta este cestiunea.“ — *Ală Râmnicului*: „Eu nu pot să vorbesc?“ — *Mitrop. Primat*: „Eu nu pot să prezidez astfel... continuați Prea Sfinte.“ — *Ală Râmnicului*: „Nu știu, cum să-mi acomodez cuvintele, ca să...“ — *Mitrop. Primat*: „Ca să-mi placă?“ — *Ală Râmnicului*: „Ca să placă Î. P. S. Văstre și membrilor Stului Sinod.“ — Continuă a spune apoi, că găsește, că Ministrul a numit foarte bine comisiunea, și că să se invite și comisiunea Sinodului, ca împreună să mergă la fața locului; în fine roagă și pe ală Dunării-de-jos spre... *Ală Dunării-de-jos* răspunde, că a fost la Constanța, a vădit pictura și nu mai are ce căuta acum; după ce însă Ministrul în sesiunea trecută la dorința Episcopului Hușilor de a se lua

împreună cu comisiunea și vre-o doi sau trei pictori, a binevoit a răspunde: „Da, da, vom lua!“ — propune, să se scrie Ministrului, ca între membrii trimiși de d-sa să fie conform promisiunii sale și un pictor. — Se primesce.

* * *

În ședința următoare Ministrul răspunde personal la acésta adresă dicându între altele, că precum Stul Sinod e stăpân să alegă cum va voi, așa și d-nsul cum va voi. „Eă manțină comisiunea, cum am numit-o eu. Un singur om era competent în România, și acesta este dl Lecomte, și dacă acesta nu primește, apoi nu mai este nici un artist, care ar fi competent.“ În privința picturilor din biserică a refăcut unele detalii, ce i-le-a fost dat Ep. Dunării-de-jos. Astfel a pus de a schimbat Stul Grigorie Papa Romei crosa în cărje, și de a tăiat codele unei sfinte. Ba încă, precum adause același Episcop într'o altă ședință, Ministrul a refăcut și alte detalii, anume a pus de li-s'a tăiat la toate sfintele pletele, li-s'a micșorat bucele, li-s'a schimbat căutătura din trufă și îngâmfată cum era, în mai cuvișă, și de unde până atunci își îndreptau cu sumeție privirile în sus, acum le-a făcut să se uite în jos; vesmintele sfintelor din strâmte și încrețite cum erau, s'au făcut acum mai largi și mai încăpătoare, ca să acopere cochetăria și trăsăturile provocătoare de mai înainte. „Mie mi-se pare,“ suntă totă cuvintele P. S. Sale, „că li-s'au atrnat acum și cercei bizantin de urechi, numai de nu i-ar fi scos după plecarea comisiunii. Mult m'ași mira, dacă cumva nu se va fi prefăcut și vre-o sfintă în sfintă. Minuni s'au făcut multe în lumea acésta și mai cu samă în biserică din Constanța, de ce nu s'ar fi mai adăugat la acelu număr încă una mai multă?“ — Mai duse dl Ministru, spre a refărca la d-sa: „Că pictura P. S. Tale nu ți-a plăcut, însă mie mi place, dar la acésta nu trebuie să te amesteci; poți să te amesteci la partea canonică, dacă e făcută conform cu stilul bisericesc, și în privința acésta ai vădit; o; pictura însă ai ști că nu-ți place, însă mă iertați, mie mi place, eu plătesc, nu P. S. Ta, cestiunea este, dacă e ceva în contra bisericeii, sau nu, la acea pictură.“ — Episcopul răspunde aspru mai cu samă la aceste ultime cuvinte dicându, că d-nsul are dreptul și datoria de a-și spune cuvântul său asupra picturilor, ce se fac prin bisericile, ce le administrează. — *Ală Argeșului* crede, că comisiunea însărcinată de dl Ministru nu mai lasă nimic de dorit, și nu este trebunță, ca să fie și un pictor. — *Ală Dunării de jos*: „Da! știu de mult acésta: că ori de câte ori este vorba de a se face ceva pentru apărarea s. noastre bisericeii contra voinței Ministrilor, noi preferăm mai bine a se călca drepturile bisericeii. Cestiune de deprindere, ér nu de adevărată creștere bisericescă.“ — Aș plecată așadar cele două comisiuni, a Ministrului și a Sinodului, la Constanța fără de pictor. Ce a isprăvit acolo acésta în doiă comisiune, și ce discuțiuni au urmat în sinod asupra raportelor, vom vedea cu o altă ocaziune.

* * *

Proiectul de lege asupra clerului s'a votat și de Senat. — Discuțiuni lungi și interesante și acolo. — În curându legea va fi sancționată. — Corpurile legiuitoare s'au

închis. — Noul Mitropolit Primit instalat. — Vicar al Mitropoliei Arhierul Ieronim Ploșteanul. — Însărcinată de afaceri a Eparchiei Argeșului Arhierul Timuș-Piteșteanul. — Pétra fundamentală a palatului noiei Universității din Iași pusă în mijlocul unui mare entuziasm de Principele Moștenitor. — Mare banchetă de rămas-bună la Argeș. — Șeful partidului liberal a refuzat de a lua parte la acésta serbare, de ore-ce a socotit-o „cu totul nepotrivită cu trista situațiune creată bisericeii“ prin legea clerului, „care a desorganizat străvechiul ei așezământ.“ — Redacția *Adevărului* — lucus a non lucendo — palmuită și bătută în corpore de vre-o câțiva oficeri pentru insultarea Principelui. — Plou în totă țara. — Inundațiuni în unele părți. — Grindină mare la Craiova. — Recolta în pericol. — Porumbul frumos, dar plin de buruună. — Zarzavaturile minunate.

Salutare

Philalot.

Colecta cruceriului.

La colecta cruceriului inițiată de noi în numărul 16 ală „Unirii“ din 1891:

Magnificul domn *Alexandru Roman*, profesor la universitatea din Budapesta 5 fl. — *Dela reprezentația teatrală* din 11 Iunie 25 fl. 32 cr.

Până acum a încurs de totă suma de 1,520 fl. 60 cr.

Noutăți.

Din diecesa Lugosului. S'a scris concursul la parochia *Lunca Cernel sup.* cu filiile Mestecănu, Lunca cernel inf. și *Meris* din vicariatul Hațegului și la parochia *Ostrovul mare și mic* din protopopiatul Ulpiei Traiane cu terminul 15 Iuliu st. n. a. c. — Asemenea s'a scris concursul la stațiunile cantor-docentale din *Ticovaniul mare* în protopopiatul Oraviței cu emolumentele: 310 fl. salariu, 10 fl. pausal scripturistici, 10 fl. competență itinerară la conferințele învățătoresci, 8 orgii de lemne, 1 $\frac{3}{4}$ jug. arătorii, cortelul cu $\frac{1}{4}$ jug. grădină; și din *Hunedora* în protopopiatul Hunedorei cu emolumentele: 200 fl. salariu, 12 m. cub. lemne, stolele și cortelul natural; amândouă cu terminul 15 Iuliu st. n. a. c. — Concursul pentru postul de advocat diecesan scris cu dtă 27 Aprilie a. c. Nr. 786—XV se prolongește până la 15 Iuliu st. n. a. c.

Vice-comite în comitatul Bistrița-Năsăud s'a ales contele *Ștefan Lăzăr*. Contra alegerii s'a făcut recurs la ministru, din cauză, că dintre cei trei candidați doi au repășit în decursul alegerii, rămânând numai contele Șt. Lăzăr, pe care comitele în contra protestării majorității membrilor din congregațiune l'a deherat de ales.

Academia română a primit donațiune făcută de membrul ei S. Kalinder din averea lăsată lui de cătră reposata Elena Otetelegană pentru a servi la înființarea unui institut de fete. Avera stă mai mult din realități și se valorează la 4 milioane frs.

† **Georgiu Munteanu**, vice-notariu la judecătoria r. u. din Șomcuta-mare, după ună morbu greă și îndelungată și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului Lună în 19 a. c. în etate de 35 de ani. Defunctul a fost ună tinere talentată, diligentă și modestă. *În veci amintirea lui!*

Pentru procurarea de recușite, stéguri flamure, policandre, albituri, obiecte piț, icone și cărți bisericesci recomandăm institutul de artă a lui **Süts și comp. din Budapesta**, carl la dorință trimite gratis catalogul prețurilor.

Economie.

Din praxa stupăritului rațional. (Fine). Dacă coșnițele sunt raționale, lucrul e foarte simplu, nu trebuie așteptat să roască: ci trebuie căutată matca din coșnița A. și apoi coșnița A. trebuie mutată, respective conținutul ei trebuie mutat, și în locul ei pusă coșnița B. și în acesta matca ce am prins-o din coșnița A. Mulți nu sunt practici în aflarea matcei, și într'adevăr din un stup întreg a afla numai o singură anumită albină nici nu e lucru chiar de șagă. Dar procedând în mod rațional totuși e posibil, și anume așa: Dimineta între orele 4 și 5 stuparul desface ușa și ferăsta coșniței câtă se poate de lin și dacă se poate chiar fără fum. Apoi din partea superioară ia după olaltă — însă fără a-i sguđu — fagurii cu miere cu albine cu tot, până da de cloctură — de pu — Albinele pe acest timp ală diminetei sunt foarte liniștite, deci de întâpăturii nu are a se teme. Îndată ce a dat de cloctură, după ce a luat fagurul afară, trebuie examinat bine, ore nu e acolo și matca, fiind că ea numai pe fagurii cu cloctură șede. Acelu faguru, pe care va fi mai coptă cloctura, și din carele au început a eși albinele cele tinere, trebuie examinat mai bine, fiindcă de s'au luat fagurii fără fum sau cu foarte puțin fum și fără sguđu, sigur matca va fi acolo, să depună oue în celulele goale, din carel au eșit albinele tinere. După ce am aflat matca, o prindem fără frică, — de orece ea nu întâpă, — și o punem totu în această coșnița sub capac, ca să o avem la dispunere într' amedi, cândă mutăm coșnițele. Dacă nu avem capac, o punem sub un pocalu pe o bucată de faguru fără miere.

Mulți nu se încumeta a-și desface întregu stupulu și a se lua la vintore după matcă; pentru aceștia este unu altă metodă mai ușor, numai cu pierdere de timp, și adecă: E știutu, că în coșnițele raționale nu sunt fagurii de trantorii, ci numai de albine lucrătoare. Stupulu bun însă totu silința și-o da, să-și sporască trantorii, fiind că fără aceștia nu prea are poșta de roitu. Ce face deci stuparul? — Iea trei fagurii din partea superioară a despărțimintulu de cloctură, și în locul lor pune trei cadre goale

provădate numai cu începătură de faguri. Dar aceste cadre să umbie foarte ușor, și să fie legate de oaltă cu unu drotu așa, câtă să se potă trage tôte trei deodată și ușor afară. Albinele se vor apuca cu mare zel de edificat, și fiindu timpul frumos, în scurtu fagulu din fundu va fi edificat și deplin, ală doilea de jumătate cevași mai bine, și ală treilea cam de jumătate, dar cu celule absolută numai de trantorii. Matca sigură va fi pe acești fagurii, ca să depună oue de trantorii, deci cu tôte siguritatea o potă afla ori și cine scoțendă fără multă sguđu și afumare cei trei fagurii deodată afară. — Celealalte apoi se știu.

Despre fagurii artificiali am vorbitu totu în colonele „Unirii”.

Roșia-montană, 6 Iuniu 1893.

Ioanu Maior, parochă gr. cat.

Inflința luminii și a căldurii asupra nutrețulu verde. Cine doresce să folosescă fenu trebuie să fie cu luare aminte și la timpul în care cosesce. Este cunoscutu, că plantele cu ajutorulu frunzelor estragu din aeru acidulu carbonic și-lă străformă în hidratu de carbonu. Asemenea șimă, că unele plante, mai ales papilionaceele, primesc din aeru nitrogenulu, care după ce trece mai multe străformări se schimbă în albumin. Esperința a probatu, că cu câtă este ziua mai scurtă și căldura mai mică, cu atâta plantele primesc și străformă mai puțin nitrogenu. Experimentele făcute cu trifoiulu au arătat, că dimineta pe timp norosu și la temperatură de 9° C au fostu în trifoiu numai 1.0087 % de nitrogenu, pe cândă la temperatură de 15° C. și pe timp serinu a conținutu 2.087 % nitrogenu. Luțerna la temperatură de 17° C. pe timp cam norosu a avutu 2.087 % nitrogenu, era pe timp serinu și la temperatură de 20° C. a conținutu 4.382 % nitrogenu, așa dară de două ori mai mult. Resultatulu acestor experimențări sunt de mare momintu în economia rurală arătandă timpul cel mai coreșpundătoru pentru cosirea nutrețulu verde; timpul acesta este sara, cândă plantele conțin de două ori atâtea materii nutritore câtă dimineta.

Bursa de Budapesta.

Din 21 Iuniu st. n. 1893.

Renta de aur u. 4%	116.—
“ “ corone r. u.	95.—
Imprumutu căilor ferate u.	121.—
Amortisarea detoriei căilor ferate de Ostu u. (1-ma emisiune)	124.—
Amortisarea detoriei căilor ferate de Ostu u. (2-a emisiune)	101.50
Bonuri rurale u.	96.20
“ urbariale u.	100.—
Obligățiunile desp. regalilor	100.75
Imprumutu cu premiu u.	148.—
Losuri pentru regularea Tisei	141.50
Renta de hartie austriacă	98.—
“ “ argintu austriacă	97.75
“ “ aur austriacă	117.25
Losurile austr. din 1860.	164.—
“ Viena	178.—
Acțiunile bancel austro-ungare	990.—
“ “ de creditu u.	408.25
“ “ austr.	338.—
Obligățiunile cu câștig ale bancel ipot. u.	128.—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și economii „Albina”	101.50
Galbeni împărătesci	5.82
Napoleon-d'ori	9.78
Mărci 100 imp. germane	60.30
Londra 10 Livres șterlingi	123.10

Editoru și redactoru răspundătoru:

Dr. Victoru Szmigelski.

(29) 1—1

Convocare.

În scopulu schimbării asociațiunii de anticipațiune și creditu „Ulpiana” în „Ulpiana” institutu de creditu și economii ca societate pe acți în Grădisce, Joi la 13 Iuliu n. în școla din Grădisce, cu începutu la 9 ore a. m. se va ține

Adunare generală constituantă

la care acționarii cu stimă sunt invitați.

Obiectele:

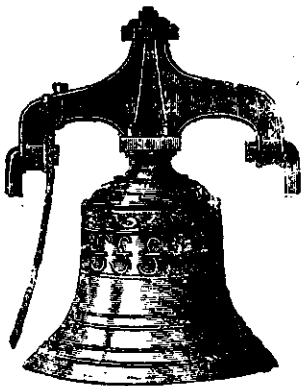
1. Cuvintu de deschidere de Directorulu executiv.
2. Alegerea unui președinte, 2 notari și 2 scrutinători.
3. Raportulu Direcțiunii.
4. Primirea statutelor.
5. Organizarea institutulu.
6. Propunerii.

Direcțiunea.

Turnătorii de clopote și de metalu a lui

ANTONIU NOVOTNY

se recomandă P. T. publiculu și comunelor pentru pregătirea din nou de clopote de tôte mărimea, respective pentru combinarea mai multor clopote noue după tonuri statorite înainte, aranjate după sistem nou, pre lângă garanție de mai mulți ani, cu corone de lemn ori de feru bătutu ori versat, așa că clopotele astfel construite se potă lutorce ușor și de mai multe ori, prin ce clopotulu se scutesce de crepare.

Recomandă mai ales invențiunea sa de Clopote perforate

carl sunt premiate de mai multe ori și privilegiate,

carl dau un sunet mai tare, mai durabil și adănc și așa unu astfel de clopotu de 200 kg. este egal cu altulu de 260 kg. — Mai departe scaune din feru bătutu sub clopote, clopote de orologiu în tôte mărimea și tôte părțile de metalu, ce se ținu de specialitatea asta. — Clopote de 150 kg. și mai mici și pompe de mână se potă afla tot-deuna în depositu. — Se recomandă pentru comisii câtă de multe

Antoniu Novotny,
Temesvár, Gyárváros.

(19) 8—10

Cu deosebită stimă cueză a încunoscință pre

Veneratulu Cleru greco-catolicu,

că precum și până acum iașu asupra-mi gătirea de iconostase, amvone, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericelor, în ce privesce lucrulu de măsari și de sculptor, de colorare respective de marmorisare și de prevedere cu icone sante, dimpreună cu așezarea acelor obiecte în fața loculu, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescă cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigat recunoscere deosebită, și tôte mă îndreptățescă la sperarea, că Veneratulu Cleru mă va împărtași ocașionalmente de prețuită-i încredere. Silința mea se va îndreptă totu-deauna într'acolo, că și de aci înainte se merită renumele celu bunu, care mi-lam câștigat până acum.

Prin tarifulu de zone dispărându departările, prin această capacitatea de concurență mi-sa măritu.

Rogându-mă pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carolü Müller,

auritoru și fabric. de recuis. biseric.

(6) 19—52